

DEBRECENI FÜGGETLEN UJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy óra. I kor. Egy óra. I kor. 50 fill.
Negyedévre 3 Negyedévre 4 50 . . .

Felolvasó szerkesztő:
Dr. HEGEDŰS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECEN,
Piacz-utca 49. szám.

Bakonyi Samu beszéde a képviselőházban a debreceni egyetemről

Debrecen, december 22.

A Ház mai ülésén, a kultusztárca költségvetésének tárgyalása alkalmával *Bakonyi Samu* Debrecen város II. kerületének országgyűlési képviselője felszólalt s az egyetemek tételénél hatalmas, nagy beszédet mondott a debreceni egyetem érdekében. Az okos, érvekkel teli szép beszéd meggyőzően mutatta ki, hogy Debrecenben, amely város egyenesen az orvosi fakultás gondolatával hozta meg nagy kulturáldozatait, minden készen van arra, hogy orvosi fakultás létesüljön. A megdönthetetlen adatokkal támogatott nagyszabású beszédet, mely a Ház általános figyelmével és osztatlan tetszésével találkozott teljes egészében itt közöljük:

T. képviselőház! Mikor a vita ily előrehaladott stádiumában ennél a tételnél felszólalok, számolok a t. Ház hangulatával és az előrehaladott idő folytán természetesnek található türelmetlenségével is, ennél fogva felszólalásomat igyekszem legrövidebbre szabni. Hogy ettől egyáltalán el nem térhetek, azt abból a kötelességérzetből kifolyólag teszem, mely nekem megszabja azt, hogy a harmadik egyetem, illetve most már a benyújtott törvényjavaslatból megállapíthatólag két új egyetem felállításának kérdéséhez hozzászóljak azért, mert hiszen az egyik új egyetem helyének, Debrecennek én vagyok egyik érdemtelen képviselője és elengedhetetlennek tartom azt a magam részéről és bizonyára két másik debreceni képviselőtársam érzelmének is adok vele kifejezést, hogy szülővárosom és kerületem nevében köszönetet nyilvánítsak t. közoktatásügyi miniszter urnak (Éljenés.) hogy méltányolva és figyelembe véve mindazon mellőzhetetlen szempontokat, melyek Debrecenre egyenesen predestinálják arra, hogy egyetemi székhelyülé tétessék, azt nem mellőztem

(Az orvosi fakultás.)

De köszönetem nyilvánításában még tovább is kell mennem. Nevezetesen, mikor az új törvényjavaslat szövege köztudomásúvá vált, az Debrecenben bizonyos érthető nyugtalanságot és aggodalmakat keltett, egyfelől azért, mert a törvényjavaslat szövegében nem volt világosan kifejezve, hogy az új egyetemek mindegyike teljes egyetem lesz, megfelelőleg a studium generale fogalmának, melynek megvalósítása nélkül ma már egyetem a szó tulajdonképeni és történelmileg kifejtett értelmében nem is képzelhető, másfelől pedig azért, mert a törvényjavaslat indokolásából az aggodalmaskodók azt olvasták ki, hogy a debreceni egyetemen orvostudományi fakultás nem fog felállítani. A t. miniszter ural e tekintetben érintkezvén, debreceni képviselők készséggel ismerjük el, hogy az ő részéről a legmesszebbmenő előzékenységgel találkoztunk és annak a kéré-

semnek, hogy az így támadt nyugtalanság és aggodalmak magával a törvényjavaslat szövegébe felveendő módosítással eloszlathatóak legyenek, továbbá az indokolásnak az aggodalomra okot adó része elimináltassék és a megfelelő dilucidációval megfelelő alakba öntessék, szíves volt eleget tenni.

T. képviselőház! Érthető azonban az a nyugtalanság, mely Debrecenben feltámadt, de ennek a nyugtalanságnak nézetem szerint jogosultsága volt egyébként is országos szempontból. Mert ha egyáltalában felforgott volna — én tudom, hogy nem forgott fenn — az a szándék, hogy a két egyetemnek ne mindegyike láttassék el orvosi karral, ez Magyarországnak ezidőszerinti egészségi viszonyainál fogva is nagyon természetesen, indokolt aggodalmakat kelthetett. — Épen azért nagyon helyes, indokolt és nagyon elismerésre méltó volt a t. kormány és a t. miniszter ur részéről az a készség, melylyel ez irányban felmerült nyugtalanság eloszlatására szíves volt közreműködni.

(Az orvosképzés.)

Magából a törvényjavaslat indokolásából megállapítható, hogy a t. kormány igen helyesen, legsürgősebbnek tartja az orvosi fakultások szaporítását. Ez a felfogás teljes mértékben megleli indokolását, ha egy pillantást vetünk Magyarországnak e tekintetben fennálló közállapotaira. Látniuk a t. kormánynak épen tegnap nyilvánosságra hozott jelentéséből, hogy az okleveles orvosok száma 5407-ről mindössze 5578-ra szaporodott a múlt évben, tehát alig számbavehetően 81-gyel.

Ha az orvosok megoszlását tekintjük, miképen csoportosulnak a városi törvényhatóságokban és a vármegyékben, a községekben, akkor az a lassu fejlődése a magyar orvosi karnak még szembetűnőbb s még jobban indokolja az aggodalmakat. Tudjuk, hogy az összes orvosoknak csaknem fele 42.3 százalék a városi törvényhatóságokban működik, a vármegyékben pedig 57.7 százalék mindössze. Ha az arányszámokat nézzük, még megdöbbentőbb e helyzet, mert a városi törvényhatóságokban 10.000 lakosra 10 orvos esik, minden ezerre egy, a vármegyékben pedig 10.000 lakosra 1.9. Ha hozzá vesszük, hogy az összes orvosok számából 2234 hatóságai orvosi tisztet lát el, ebből azt kell következtetnünk, hogy a magánygyógykezelésre még kevesebb orvos jut. Dacára az 1908. évi XXXVIII. törvénycikk ez állapot szanálását valamennyire biztosítani alkalmas intézkedéseinek, az önálló orvostartásra kötelezett, vagyis 5000 lelket meghaladó népességű községek közül 242 község rendszeresített önálló orvosi állást, s ebből mindössze 168 állás van betöltve. Azon községek közül, melyeket a törvény nem kötelez önálló orvosi állás rendszeresítésére, csak 283 szervezett önálló községi orvosi állást, de ebből nincs több betöltve 230-nál. Ha pedig az orvosi köröket vizsgáljuk, azt találjuk, hogy 1191 orvosi körből 933 körnek volt saját orvosa.

(Az ország közegészségügye.)

Ha ezzel a helyzettel szembe állítjuk azt, hogy a fertőző és járványos betegségek, ezek között a tífusz, a vörheny, a vérhas, a tuberkulózis, a difteritisz és a mi különösen

ijesztő gyarapodást mutat: a trachoma mennyire terjed, akkor nyitott ajtót törnek be annak az állításnak a bizonyításával, hogy az orvosok számának szaporítása elengedhetetlen érdeke Magyarország népesedési politikájának. Ezt a célt másképp, mint úgy, hogy a vidéken egyetemeket állítsuk fel orvosi fakultással, elérni nem lehet.

Hogy egész világos legyen a helyzet a t. Ház előtt, még egy pár adat említését kegyeskedjenek megengedni. (Halljuk, halljuk!) A népszaporodásnak egyik legfőbb tényezője az, hogy a lakosság el legyen látva kellő számú orvosokkal. A fejlődés a népszámlálás tanúsága szerint igen szomorú képet mutat Magyarországon, 8.5-re szállt le a népszaporodás a múlt évtizedi 10.3 átlaggal szemben és hogy ha azt vizsgáljuk, hogy miképen áll ez a kérdés az egyes földrajzi területek szerint, azt tapasztaljuk, hogy a Tisza-Maros szögében, amely terület egy része a debreceni egyetem szférájába tartozik, a népszaporodás a lehető leggyengébb, 4.1 százalékos mutat.

Ha a halálozás statisztikáját nézzük, a kép még szomorúbb, még elijesztőbb lesz, azt fogjuk találni, hogy a halálozás — ugyan 16.109-cel kevesebb az 1910. évben, mint a mennyi volt 1909-ben, mégis a debreceni egyetem szférájába legközvetlenebbül tartozó területen, a Tisza partján ezzel az átlagos javulással szemben semmiféle javulás nem észlelhető, sőt az odatartozó három nagy vármegyében, Bihar, Szilágy és Szatmár vármegye területén a halálozás abszolút száma még növekedett. A Tisza balpartján volt a maximális szám megállapítható, 26.5 per mille, mely területen 100 születettre még 34.8 hét éven aluli korban bekövetkezett elhalálozás esik, tehát a mi legnagyobb átkunk, a gyermekhalálozás ezen adatokból megállapíthatólag éppen ezen a területen a legnagyobb.

Ami a képet a legsötétebbre festi, az a következő adat: A halálokokat egyáltalában az esetek összes számából csak 56.4 százalékban állapította meg orvos. Orvosi segítséggel pedig az összes elhaltak közül csak 52 százalék részesült és vannak törvényhatóságok, amelyek területén a lakosságnak több mint 20 százaléka orvost egyáltalában nem is látott.

Ezek az adatok, azt hiszem, mindenkit a legkétségtelegebbül meggyőzhetnek arról, hogy igenis az orvosi fakultások szaporítása a lehető legsürgősebb feladata az államkormánynak és közelebből a közoktatásügyi kormánynak s mikor új egyetemet állít fel, ezek egyikén sem mellőzhető az orvostudományi karnak létesítése.

(Tüdőbeteg-szanatórium,
kórház, bábaképző).

A mi különösebben Debrecenre illeti ebben a kérdésben, Debrecen városa eleve is mindig erre való tekintettel volt hajlandó a legmesszebbmenő anyagi áldozatokat is meghozni. A t. miniszter urnak tudomása van arról, hogy pl. a legpusztítóbb betegség elleni védekezésre kész megadni Debrecen városa a leghatalmasabb eszközt, a mikor ott reingeteg költségekkel egy tüdőbeteggyógyítására szánt népszanatóriumot akar felállítani. De a t. kormány azt is tudja, hogy a népszaporodásnak egyik leghatalmasabb

tényezője, a szülésznek és nőgyógyászatnak helyes kezelése. E tekintetben mondhatom, Debrecen a vidék összes városai között a legelső helyen áll. Csak a t. miniszter ur által kiküldött bizottság tapasztalataira hivatkozhatom, azt hiszem, teljes joggal, a mely bizottság megállapította azt, hogy Debrecenben már ma is olyan modern nőgyógyászati klinika áll fenn, amely a legmesszebbmenő igényeknek megfelel. A t. kiküldötték a legteljesebb elismeréssel állapították meg, hogy ez teljes mértékben a legkényesebb igényeket is kielégítő, európai színvonalon áll.

Tudva van az is, hogy Debrecen már régebben felajánlotta, hogy a klinikai oktatás céljaira alkalmas, egészséges modern kórházat hajlandó a saját eszközeiből felállítani és kész azt ellenszolgáltatás nélkül az állam rendelkezésére átadni. Ez a kérdés újabb stádiumba lépett az egyetemi törvényjavaslat előterjesztésével és Debrecenben ma már — mint eddig is — minden tényező azon van, hogy ezt az előfeltételt a lehető legsürgősebben megteremthessük. (Helyeslés balfelől.)

Egyébb közegészségügyi feltételnek is teljes mértékben képes Debrecen városa ebben az irányban is megfelelni. Milliókra menő költséggel egészen újjáteremtette a maga csatornázását, vízvezetési munkálata pedig máris olyan előrehaladott stádiumban van, hogy — a mint azt teljes joggal remélhetjük — már a következő 1912. év őszére az új modern vízvezeték az üzemnek át lesz adható.

(A közgazdasági fakultás.)

T. képviselőház! A vita során felmerült egy gondolat, a melyet én érintés nélkül nem hagyhatok. Ez pedig gróf Károlyi Mihály t. képviselőtársam határozati javaslata. A miniszter ur, nézetem szerint egész helyesen, aképp fogta fel azt a határozati javaslatot, a mely egy közgazdasági egyetem sürgős felállítását célozza, hogy ennek a gondolatnak érne kell, különösen a mi viszonyaink között; de azt hiszem, a világ bármely művelt államában vetettett volna is fel ez a gondolat, céltudatos és öntudatos miniszter mindenütt csak abban a nézetben lett volna, a melyben a miniszter ur volt, t. i. hogy érne kell a gondolatnak; mert ha a világ összes egyetemének szervezetét alaposan átnézzük, azt fogjuk tapasztalni, hogy ilyen főiskolai szervezet a milyent gróf Károlyi Mihály t. képviselőtársam határozati javaslata céloz, sehol sincsen az egész föld kerekén. Igenis van az, a mit én is óhajtok a legmelegebben, hogy a fennálló tudományegyetemek szervezetébe be vannak illesztve gazdasági irányú fakultások, vagy pedig, ha nem magában a szervezetben foglal helyet, akkor az egyetem székhelyén vagy közelében fennálló ilyen gazdasági iskolák, mezőgazdaságiak, kereskedelmiek, ipariak, bizonyos szerves kapcsolatba vannak hozva az illető tudományegyetemekkel. E tekintetben a legmesszebbmenő specializálódás tapasztalhatjuk; van pl. egyetem Franciaországban, a hol a börszerzésnek van fakultása, mert annak a vidéknek nagy gyáripára éppen ennek az ágnak tudományos kultiválását kívánja. Én azt hiszem, hogy mint minden kérdésre, erre is áll az, hogy aki sokat markol, keveset szorít. Éppen ezért, mert a legmelegebb érzéssel üdvözlöm azt az irányt, amely ennek a határozati javaslatnak szelleméből elégtelt el, hogy t. i. törekednünk kell arra, hogy a gyakorlati észiárást, a gyakorlati pályára való előkészítést ennek folyamánaképpen a közgazdasági érzéket és képzettséget előmozdítsuk, be kellene talán éppen a cél érdekében érnünk azzal, hogy azokban az egyetemi városokban, a hol ilyen közgazdasági iskola már van, bármelyik ágából a gazdasági életnek, azt illesszük be, vagy legalább hozzuk szoros kapcsolatba az illető tudományegyetem valamely fakultásával.

Ebben a tekintetben Debrecen mellett teljes joggal törhetünk lándzsát, hiszen tudjuk, hogy ott van egy igen magas színvonalon álló mezőgazdasági főiskola, a melynek céljaira Debrecen városa kezdetől fogva szintén meghozta a tőle méltán elvárható áldozatokat, 376 hektárnyi területet bocsátván a rendelkezésére. Semmi akadályja sincsen tehát annak, hogy ez a virágzó mezőgazdasági főiskola akár közvetlenül beillesztessen az egyetem szervezetébe, akár pedig azzal szorosabb kapcsolatba hozassék, a mint azt a külföldön több helyen is tapasztaljuk.

Én tehát honorálom ebben a tekintetben a miniszter ur felfogását, a ki szíves volt a közoktatásügyi bizottságban Apponyi Albert gróf ilyen célzatu felszólalására kijelenteni, hogy a gondolatot készséggel elfogadja és annak megvalósítása érdekében a szükséges tanulmányokat meg is teszi.

(Politika nélkül.)

Végezetül még csak arra kérem a t. Ház szíves engedelmet, hogy hangsúlyozzam azt, mikép ennek a törvényjavaslatnak elintézése a lehető legsürgősebb. Ragadjuk ki a magyar kultúrának ezt a kérdést a politikának esetleg megújuló zavaraihoz és bonyodalmaiból. (Felkiáltások jobbfelől; Ne tessékzavarokat csinálni!) Engedelmet, hisz ez Önökön áll legalább annyira, mint mirajtunk; nagyvonalú dalkozom tehát, hogy ez az Önök részéről bármiféle ellenmondással találkozok és félek tőle, hogy akkor, amikor én a politikából való kiragadását a magyar kultúra ezen fontos kérdésének hangsúlyozom, bármiféle ellenmondással találkozom. Arra számítok és azt hiszem, az elhangzott közbeszólások dacára teljes joggal, hogy e tekintetben nincs a magyar parlament egyetlen árnyalata közt semmiféle véleménykülömbőség, hogy a mit meg tudunk csinálni a kérdésnek ilyen, hála Istennek, már eléggé előrehaladott stádiumában, azt csináljuk is meg. Ismételtelen kérem a t. Házat, szívelegje meg e felfogást és legyünk rajta un animiter, hogy ez a törvényjavaslat mielőbb törvénynyé váljék. Méltóztassék elhinni, ha e parlament egyebet nem tud, de ezt megcsinálja, örök emléket fog állítani magának. Ez volt a kérés. Ezt, azt hiszem senki rossz néven nem veszi. (Élénk helyeslés balfelől.)

Pikantériák

a kultusztárca tárgyalásán

Barabás talpa-ügye. — Polonyi felesége zsidó volt.

A képviselőház a kultusztárca költségvetésének tárgyalását fejezte be s ezzel ma tartotta meg a szünet előtt utolsó érdemleges ülését, mert holnap már csak formális ülés lesz.

A mai ülésről szóló tudósításunk a következő:

A talpiák körül.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítették.

Elnök bemutatja az országos tisztviselőegyesület feliratát a drágasági pótlék iránt. Több elnöki előterjesztés nem volt.

Barabás Béla személyes kérdésben szól. A Ház tegnapi ülésén Sággy Gyula beszéde során, mikor az elnök a szónokot félbe szakította, ő azt kiáltotta közbe: Próbakifogás! A napló szerint e közbeszólásra Kubinyi Géza azt kiáltotta vissza: Mi lesz a talpfával? Nem tudja, hogy vajjon-e közbeszólás tényleg megtörtént-e, de ha igen, akkor felhívja Kubinyit, álljon elő vádjával. Az ilyen gyanúsító közbeszólás ellen a leghatározottabban tiltakozik. (Helyeslés az ellenzéken.)

Gróf Zichy János közoktatásügyi miniszter jelentést tett a Műegyetem teljes elkészültéről. A jelentést szétosztják a Ház tagjai között.

A napirendre áttérve, a Ház folytatja a kultusztárca költségvetésének részletes tárgyalását.

Az egyetemek tételénél Bakonyi Samu szólalt fel, akinek beszédét lapunk vezető helyén közöljük.

A középiskolák tételénél Hock János a középiskoláknál már új rendszert kíván. A higiénikus nevelés érdekében és a mozok dektív drámái ellen beszélt.

A népiskolai tételénél ismét Hoch János szólalt fel. A népiskolák tulajdonosságáról beszélt. Határozati javaslatot nyújt be, hogy a tanítók fizetésrendezéséről a kormány határozzon alatt törvényjavaslatot terjesszen be, 1912-ben drágasági és családi pótlékot adjon.

Barabás becsületszava.

Délben félelgykor megjelent a Házban Kubinyi Béla és felszólt és kijelentette, hogyha Barabás Béla becsületszavára kijelenti, hogy neki abban a szerencsétlen talpa-ügyben semmi szerepe nem volt, akkor közbeszólását meg nem történtenek fogja kijelenteni.

Barabás Béla Kubinyi Géza kijelentésére a Ház színe előtt férfiúi becsületszavára jelenti ki, hogy a talpfák szállítása ügyében senki érdekében senkinél sem járt közbe s a dologról nem is tudott.

Bakonyi Samu Polonyi Gézával polemizál, miközben Polonyi folyton antiszemita megjegyzéseket tesz. Bakonyi azt mondja, hogy Polonyi felekezeti vizsályt szit.

Nagy Sándor: Pedig az ő felesége is zsidó!

Polonyi Géza: Nem engedem családi dolgaimat ide hurcolni. Ez disznóság! Nem tűröm ezt. Amit Nagy Sándor mondott, nem is igaz.

Nagy Sándor: Hát akkor miért haragszik?

Polonyi Géza beszél még felekezeti kérdésekről, mire a Ház a kultusztárca részleteiben is elfogadja.

Pályi Ede sajtópöre Baltazár püspök ellen

A főtárgyalás első napja.

Az Orle alakítása közben éles ellentétbe kerültek egymással Pályi Ede dr. a Magyar Szó szerkesztője és Baltazár Dezső dr. püspök, aki akkor esperes és az Orle elnöke volt.

A Magyar Szó kétségtelenül éveken keresztül lelkes szószólója volt a protestantizmus ügyének s hévvel és temperamentummal szállt síkra a liberalizmusért. az 1848:XX. t. c. végrehajtásáért és a protestantizmus sok életbevágó érdekeiért.

Talán sok is volt a temperamentumból. Legalább úgy tapasztalta nemcsak a református papság, hanem az egész közvélemény is, hogy a Magyar Szó éles harcmodora, amelyet máról-holnapra változó politikai salto-mortáléi sokielé visszatetszést keltek s ez volt az oka, hogy egész hidegen hagyták a megtámadottakat azok az éles, sőt minősíthetetlenül durva támadások, amelyeket itt-ott megütközéssel, legfőképpen azonban csendes mosolylyal fogadtak és napirendre tértek felte.

Ez volt a legfőbb oka, hogy az Orle szűkségét érezte annak, hogy eszméinek és törekvéseinek sajtóorgánumául nsem a Magyar Szót választotta, hanem saját külön hivatalos hetilapot indított meg *Lelkészegegyesület* címen.

A Magyar Szónak adott ez a kosár nagyon elkeserítette e lapnak kétségtelenül kivételes tehetségű és nagystilű szerkesztőjét Pályi Ede drt s mert a mellőzés bünbakjának az Orle elnökét Baltazár Dezső drt tekintette: ádáz gyűlölettel fordította ellene mérgett tollát s jóformán napról-napra a leghevesebben támadta és gyalázta Baltazár Dezső drt. Megvádolta a protestáns ügy elárulásával, azt mondta róla, hogy az Orle ügyében kétszínű játékot folytatott, jegyzőkönyvet hamisított; úgy állította a közvélemény elé mint a szocialisták politikai bérencét, ki havonként 133 korona sápot kapott a szocialisták titkos pénztárából és a visszaadhatatlan durva kifejezések egész özönét zudította rá.

Baltazár Dezső dr. többrendbeli sajtópört indított emiatt Pályi Ede ellen, e sajtóperek azonban részint jóvátévo nyilat-

kozattal, zódtek. tot adott. indította. lapban a ceni Füg. hogy ő e tóbíroság

Pályi Ede ezen röv. tárgyalta. mnt sajtó. órakor k. táblai bír. Tatay F. vádló P. jogi képv. ügyvéd. tén szem. nos dr. i.

A pe. kes elint. hivatkoz. elő, enne. ság hely. elrendelte.

Tan. gróf, Tis. Bárczy I. vác Gy. Benda J. Hamar J. borsi lelk.

A viz. Dezső bá. aki idők. Wekerle, meg is je.

Bene. tásának. Ede főma. iesztett e.

A saj. bizonyítás. hallgatás.

A dé. nyítás elr. lenvita fo. kihallgatá.

Pályi. az Orle m. ta akadál. 1896. sz. szobor le. ménybe v. vitte, hog. terségesen. Orle alak. gyen.

Ková. bizottság. hogy Ba. része nem. azért kell. mert a sz. megerősít.

Pályi. Magyar S. ellen.

Az el. napokkal. képest cs.

Pályi. vásnak el. Másil. hogy Bal. szabályair. a dologba.

Kiss I. Birta Józ. Baltazár. egy és u. volt. Nem.

kozattal, részint bocsánatkéréssel végződtek. Baltazár két rövid nyilatkozatot adott közre, mikor a sajtópörököt megindította, egyiket a *Lelkészeget* című lapban, a másikat pedig lapunkban a *Debreceni Független Ujság*-ban, röviden kiiejelentvén, hogy *ő e rágalmak és hazugságok ellen a sajtóbíróshoz fordul elégtételért.*

(A főtárgyalás megnyitása.)

Pályi Edének Baltazár Dezső dr. ellen ezen rövid nyilatkozatok miatt indított pörét tárgyalta ma a debreceni kir. törvényszék, mint sajtóbíróshoz. A tárgyalás ma reggel 9 órakor kezdődött. *Hoffmann József* kir. ítélőtáblai bíró elnökölt, szavazó bírák voltak: *Tatay Ferenc* és *Uffalussy József*. Főmagánvádló Pályi Ede dr. személyesen jelent meg jogi képviselőjével *Ács Jenő* dr. budapesti ügyvéddel. Baltazár Dezső dr. püspök szintén személyesen jött el védőjével *Benedek János* dr. ügyvéd, országgyűlési képviselővel. A perben álló felek képviselői az ügy békés elintézése tekintetében folyó tárgyalásra hivatkozással, együttes kérelmet terjesztettek elő, ennek a kérelemnek azonban a sajtóbíróshoz helyet nem adott s az ügy tárgyalását elrendelte.

Tanukként beidéztettek: *Dégenfeld József gróf*, *Tisza István gróf*, *Wekerle Sándor*, *Bárczy István* miniszterelnökségi titkár, *Kovács Gyula* alispán, *Kiss Ferenc* esperes, *Benda Jenő* dr. és *Szilágyi Sándor* hírlapírók. *Hamar István* budapesti tanár, *Birta József* borsói lelkész stb.

A vizsgálat során ki volt hallgatva *Bánffy Dezső* báró, a református konvent elnöke is, aki időközben meghalt. A megidézett tanuk *Wekerle*, *Tisza István* és *Bárczy* kivételével meg is jelentek.

Benedek János védő a valódiság bizonyításának megengedését kérte, viszont Pályi Ede főmagánvádló ellenbizonyítékokat terjesztett elő.

A sajtóbíróshoz helyet adott a legteljesebb bizonyításnak s az összes beidézett tanuk kihallgatását elrendelte.

A délelőtti tárgyalás nagyrészt a bizonyítás elrendelése körül felmerült vita és elvita foglalta le s azután megindult a tanuk kihallgatása.

(A Bocskay-szobor körül.)

Pályi egyik vádja az volt, hogy Baltazár az Orle megalakulását minden áron megakartá akadályozni s mivel az alakuló közgyűlés 1896. szeptember másodikára a Bocskay-szobor leleplezése alkalmára Hajduböszörménybe volt tervezve és összehívva, keresztülvitte, hogy a Bocskay-szobor leleplezés mesterségesen elhalasztatott csak azért, hogy az Orle alakuló közgyűlése megtartható ne legyen.

Kovács Gyula alispán a Bocskay-szobor-bizottság elnöke kihallgatván, azt vallotta, hogy Baltazárnak az elhalasztásban semmi része nem volt, a Bocskay-szobor leleplezését azért kellett 1896. szept. 2-ről elhalasztani, mert a szobor el nem készült. E vallomást megerősítette *Benda Jenő* dr. tanuságtétele is.

(Az Orle alakulása.)

Pályi Ede azt állította, hogy Baltazár a Magyar Szóban cikket irt az Orle alakulása ellen.

Az elnök felhívja Pályit, hogy a már hónapokkal ezelőtt hozzáintézett felszólításhoz képest csatolja be ezeket a cikkeket.

Pályi Ede dr. kijelentette, hogy a felhívásnak eleget tenni nem tud.

Másik vádja Pályi Ede dr. az volt, hogy Baltazár akadályozta meg az Orle alapszabályainak megerősítését és hogy ebben a dologban kétszínű magatartást tanúsított.

Kiss Ferenc esperes, mint tanu, valamint *Birta József* egyhangulag azt adták elő, hogy Baltazár Dezsőnek ebben a dologban mindig egy és ugyanazon következetes álláspontja volt. Nem akarta elismerni a konvent felsőbb-

ségét és felügyeleti hatáskörét s az alapszabályok jóváhagyására csakis a belügyminiszteriumot tartotta illetékesnek.

Egy harmadik vádként azt irta Pályi Baltazár Dezső ellen, hogy meghamisította az Orle egyik igazgatósági ülésének jegyzőkönyvét, melyben Pályi Edének addigi működéséért köszönetet szavaztak s hogy azt a részt a jegyzőkönyvből elszikkasztotta.

Birta József igazolja, hogy a jegyzőkönyvet ő vezette, be is csatolták az eredeti jegyzőkönyvet, melyben a köszönetnyilvánítás szó szerint be volt foglaltatva.

A főtárgyalást déli egy órakor félbeszakította az elnök s annak fonalát délután vették fel újra.

*Kiss Ferenc*et hallgatták ki elsősorban arra a vádpontra nézve, melyet Pályi Baltazár ellen szintén hangoztatott, melynek értelmé szerint *Kiss Ferenc* 50 lelkész jelenlétében kijelentette volna, hogy egy református vallású koalíciós miniszterrel már előre elhatározták, hogy a Magyar Szót bojkottálják. *Kiss Ferenc* tanu legteljesebb határozottsággal megcáfolta ezt.

Hamar István tanu arra nézve hallgatták ki: igaz-e, hogy Baltazár Dezső meghamisította az 1848:XX. t.-cikket, mert annak értelmezése tekintetében olyan határozati javaslatot fogadtatott el az Orle közgyűlésével, mely kedvezőtlenebb a protestánsokra nézve a római katolikus főpapságnak 1848-ban elfoglalt álláspontjánál?

Hamar István azt vallotta, hogy ezt a határozati javaslatot ő terjesztette be, ő indokolta, azt a gyűlés egyhangulag elfogadta s Baltazár Dezsőnek egyéb szerepe nem volt, csak annyi, hogy mint elnök enunciaálta a gyűlés határozatát. Vitatta egyszersmind ezen álláspont helyességét, ami körül aztán érdekes és hosszabb vita fejlődött ki, melyben egy a vádló, mint a vádlott, valamint *Benedek János* védő vettek részt.

(Egy 2000 koronás váltó.)

Ujabb vádpont következett: azzal vádolta Baltazárt Pályi, hogy az ő kijátszásával s a saját céljaira állította fel a lelkészeget hivatalos sajtóorganumát, az egyesület megkárosításával, holott Pályi egészen ingyen ajánlotta fel e célra a Magyar Szót. Felolvasták Pályi Ede idevonatkozó levelét, melyben 2000 koronás váltó elhelyezésére kérte fel Baltazárt.

Pályi Edéné, *Szilágyi Sándor* és *Lévay Imre* kihallgatása következett ezután, kik többé-kevésbé lényegtelen dolgokra vonatkozólag nyújtottak felvilágosítást.

Végül *Dobó Sándor* hallgatták ki arra nézve, igaz-e, hogy a neve alatt Pályi Ede dr. ellen kibocsátott pamfletet Baltazár Dezső dr. irta vagy sugalmazta.

Dobó Sándor határozottan kiiejelentette, hogy ezt a röpiratot saját elhatározásából ő maga szerkesztette és mondta tollba *Lévay Márton* böszörményi tanítónak, Baltazár Dezső dr. minden hozzájárulása nélkül.

Hoffmann József főtárgyalási elnök este 6 óra után a tárgyalást félbeszakította s annak folytatását holnap reggel 9 órára tűzte ki.

IRODALOM.

— A Csokonai-kör új alapító tagjai. A Csokonai-kör a folyó év végén átadja a városnak a Csokonai- és Emlék-kertet, ezzel együtt a kezelése alatt levő 18.000 koronát is meghaladó alapokat. Az alapok átadása mindenesetre gyöngíti a kör anyagi helyzetét és ennek némi pótlására az elnökség felhívást intézett a kör buzgóbb és módosabb tagjaihoz, hogy rendes tagsági kötelezettségüket váltsák meg alapítvánnyal. A felhívásnak rövid idő alatt is számbavehető eredménye lett, mert eddigelé a következő rendes

tagok jelentkeztek 50—50 koronával alapító tagokul: *Aczél Géza* főmérnök, *Balázs Bertalan* dr. ügyvéd, *Berger Sándor* dr. ügyvéd, *Géresi Kálmán* főigazgató, *Kardos Albert* dr. tanár, *Kun Béla* dr. jogtanár, *Lőkövits Artur* muzeumi igazgató, *Mihalovits Jenő* gyógyszerész, *Nagy Gábor* dr. ügyvéd, *Pap Károly* dr. bölcsészeti tanár, *Sass Béla* teológiai tanár, *Tihanyi József* dr. fogorvos, *Tóth István* műépítész, *Török Péter* tanár, *Tüdös János* dr. orsz. képviselő. A szép példát — úgy halljuk — még számosan óhajtják követni.

A szökött katona

A debreceni honvédhuszárezred legénye.

Szomorú megpróbáltatással teljes a katona élete. Éjjel nappal töri fárasztia a gyakorlati kioktatás, mikor pedig megpihenhetne, nincs nyugta, mert a maga és fegyvere tisztántartása foglalja le idejét. A lovasságnál ezen felül a drága állatállomány gondozása nehezedik a vállára, amely hatványozott időt és erőfeszítést is igényel. A csutakolás és a patapucolás egyike a huszárélet legterhebb kötelességeinek, mely még a kemény munkára szoktatott béres legényt is próbára teszi. Azonfelül a szerszám, kard, fegyver, ruha és ember rendben tartása is nyakába szakad a szegény katonának, aki sorozás után nem-sejtette, hogy mennyire nyomni fogja a vállát a „nyalka huszárdolmány”.

A nyereg véres hólyagot tör a testén, a fegyelem és szigorúság a lelkét öröli meg. Hiába olvassák fel a „hadikikelyek”-et, mely egy görbe nézésért halált ígér a katona fejére, a szökés gondolata megérlelődik minden regrutában. Csak az egyik gyávább, a másik ügyetlenebb, mint az, aki elkeseredésben eltompul az élet becse iránt és nem mérlegelve végre hajtja szökési szándékát.

— Ez az élet nekem már úgy sem élet! vallja be a szökött katona, aki mikor érzi, hogy itt a pillanat, kockára tesz mindent és elveti a gyönyörű dolmányt és pengő sarkantyut. Ha aztán kézrekerül, mint a debreceni huszárezred alábbi szökevénye, fásultan mondja:

— Nekem már mindegy minden!

Besorozták a legények elejét.

A hajdubagosi legények híresek arról, hogy közülök minden tizedik esik csak ki a katona mérték alól. Huszár akar ott lenni minden huszon felüli sorozás köteles. Mert azt tartják a lányok, hogy katona lehet minden „ragyavert” legény, de már a huszárokhoz csak a „válogatott”-ját sorozzák. Ezért aztán *B. Kiss János* vértesi legény is, aki *Tóth Péter* sebesi tanyáján volt kisbéres, remegve ment a sorozásra, vajjon lesz-e belőle huszár. Hosszu kocsisorban jöttek sorozásra a tanyai legények és előtte való nap a lányok bokrétát kötötték a kalapjuk mellé. Aki benmarad, az „nemzeti kokárdát” tűzhet mellé akit kimustrálnak, nemcsak a virágot, de a babáját is — kicserelelheti. Mert két hétig csak a katona lesz az „ur” a bálban. Annak is felébe kerül majd a — huszár.

B. Kiss István ugyan nem volt valami „atléta”, de hát a mértéket megütötte s így besorozta a császár számára a *regimentariz*. Sokan meg is irigyelték érte, akiket erre érdemesnek nem talált a bizottság. A katona bálba pedig megtették *bandafelfogadó*-nak ami már nagy kitüntetés számba megy olyan idegen, tanyai legénynél, akit addig ember-számba se vett a közvélemény. Meg is jött a *kurázsija* úgy parancsolt a fuvósoknak, mintha csak a zsebéből tellett volna az ára. A lábára meg *sarkantyus csizmát* vásárolt, ami tudvalevőleg csak *lovasok*-nak jár ki.

Csak a

minőség

révén lett
világhírű
a valódi

PALMA
kaucsuk-clpősarok

A higiénikus

Palma kaucsuk
ágybetét

Minősége elsőrangú.

Mert hogy az is volt. Tegnap kapta kézbe a *behívót*, amelyben pecséttel a debreceni szép magyar huszárok sorába iktatta a — *császárt*. Mert hogy ott Bagonson így cimezik a magyar királyt is. Így katonásabb.

Október hó hatodikán

be is vonult B. Kiss István a debreceni honvédszázadokhoz, a hol a hatodik századhoz osztották be. Kapott szép piros sapkát, zsinóros dolmányt és nadrágot és egy olyan paripát, a melyik mikor a átára ült, úgy ment alatta, mintha táltos lett volna. Szinte repezett a szíve rajta a regrutának. Természetes, hogy a hadsereg még jobban megbecsülte. Reggeltől estig meg nem állhatott a legény keze a tisztogatásban. A káplár meg az őrmester ott állt a háta mögött s ha egy csepp izzadság támadt a háta szőrén, már suhogott a pálcá.

— A patája olyan tiszta legyen — oktatták — hogy a brigadéros is megihassa belőle a borát!

Reggel háromtól pucolt egész a takarodóg, még sem volt soha tiszta semmije. Több szidást és fenytést kapott, mint menázsit. Akire pedig ránehezedik egyszer a „rud”, azt agyonnyomja. Ezt jól tudta.

— Nem segít azon más — panaszkodtak társai is — mint

a szokás.

Október tizenkilencedikén három órakor kelt a század. Nyereg vizsgálatra készültek. A kaszárnya udvarán alig mozgott valaki, az idő pedig boros, szürkés volt. Éppen alkalmas a B. Kiss István terve kivitelére. Óvatosan kiment a kamrából a kaszárnya deszkafala felé vette utját, melynek egyik részén ki volt kaparva a föld, ugyszólván átbujhatott azon. Csak nyári ruha volt rajta. A bluzáról pedig letépte a piros *parolít*. A ki találkozott vele, joggal nézhette kovácslegénynek. Egyesenesen a bagosi országnak tartott, ahol az erdőben bujt meg. Kenyeret is hozott magával, ameddig ebben kitarthat, nem kellett emberek segítségére szorulnia. Csakhogy két kenyér két napra is elég kevés, harmadik napon már elfogyott az elemózsia s B. Kiss Istvánnak is korogni kezdett a gyomra. Estére pedig beállított volt gazdájához Tóth Péterhez s jelentette neki:

— Ott hagytam a katonaságot.

— Maradj itt nálam! mondta az. Azzal mintha minden rendben volna, nem szóltak többet a dolgról. B. Kiss István kiment az istállóba, levetette katonai *agyusztirung*-ját belegyümöszölte egy ládába s felvette régi *civil ruhá*-ját.

A szomszédok azonban sehogy sem találták valami természetesnek ezt a gyors szabadulást és suttogni kezdték, hogy a Tóth Péter tanyáján katonaszökevény tartózkodik. A hatóság füllébe is eljutott a dolog s tegnap este

két rendőr jelent meg a tanyán.

és vallatóna fogta a legényt és gazdáját. B. Kiss István beismerte a szokást. Azt mondja nem bírta a nagy strapát, ezért hagyta ott századát, ahová azonban visszaakart térni, csak azt várta, hogy gazdájától pénzt kaphasson. Vallomása szerint gazdájának tudomása lehetett arról, hogy a katonaságtól megszökött, mert hiszen katonaruhában jött hozzá.

Ezzel szemben Tóth Péter azzal védekezik, hogy ő jóhiszeműen tartotta magánál a megszökött huszárt, azt hitte, hogy azt véglegesen szabadságot kapták. Ezt a hitét az is erősítette, hogy senki sem kereste a legényt, pedig tudomása szerint a szokott katonát ott kutatják, ahonnan bevonul az állomáshelyére.

B. Kiss Istvánt a rendőrség átadta a csendőrségnek, ahonnan bekisérték Debrecenbe, hol az itteni honvédszázadhoz további eljárásig fogva tartja.

Színház és művészet.

A színház műsora:

SZOMBAT: Az ember tragédiája, szinmű. Fabinyi Lili felléptével. (A bérlet.)

VASÁRNAP: Délután János vitéz és Kukac Matyi kalandjai, mesejáték. Gyermek előadás, mérsékelt helyárrakkal. Este nincs előadás.

HÉTFŐ: Délután Ártatlan Zsuzsi, operett. Este Kis gróf, operett. (Bérletszünet.)

KEDD: Délután Böregér, operett. Este Babuska, operett. (Bérletszünet.)

Az ember tragédiája. (Fabinyi Lili debüje.) Különös, hogy Éva alakja, mely maga a változatosság, egyszer a megtestesült jószág, máskor ördögi rosszóság, odaadó gyöngédség, majd gonosz érzékiség, mégis határozatlan, színtelen, mint szinpadai alak. Azt hinné az ember, hogy a legkülönbözőbb irányu tehetségpróbája lehetne egy művésznőnek és néhai jó Paulay minden tudása ellenére is csak hálátlan s bizonytalan szerep. Hiába, a színészmunkának nincs elég tere az alakításában, nincs ideje egy-egy Éva teljes kidolgozásához, csak félbenhagyott művészi vázlatokat kapunk. A Madách-dialogus nem színészmunkára való terrenum, ugyanígy, hogy aki jó Éva, az még nem okvetlenül jó színésznő. Ezért nem értjük, miért kellett Fabinyi Lilinek éppen az Ember tragédiájában bemutatkoznia. Így egyáltalán nem mondhatunk róla határozott véleményt, mert Éva reliefszerű szinpadai kidolgozása csak kis betekintést enged a színész-képességekre. — Annyit azonban konstatálhatunk, hogy meggyerő szinpadai alak, elég szépen beszél s érdeklődéssel várjuk megfelelő szerepben való bemutatkozását. Talán sok szépet mondhatunk még majd róla. Thury Ádámya kifogástalan és feltűnő értelmes dikcióju volt. Kemény karakterisztikus, kitűnő Lucifer. Kisebbszerepekben különösen kitűntek Zilahy és Kassay, a többiek is mind jók voltak. A szinpadai külső technikai tökéletessége, a debreceni színház országos híri Eszterházy-diszlete elsőrangú művészi élvezet. A rendezés mintaszerű volt. (bj.)

Debreceni művészek téli tárlata. A közönség napról-napra nagy szeretettel tömegesen látogatja a debreceni festőművészek téli tárlatát. A magas nivóju képművészetnek ez a látogatottsága a legjobb bizonyítéka a művészek vállalkozásának. A Műpártoló Egyesület a kiállítást a karácsonyi ünnepek alatt nyitva tartja, holnap, szombaton este pedig sétahangversenyt rendez 5—7 óráig Veres Tóni zenéje mellett.

Gyermek-előadás. Vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal 3 órai kezdettel gyermek-előadás lesz a színházban: a János Vitéz és Kukac Matyi című tündéres regét adja elő ez alkalommal Zilahy igazgató, hogy karácsony előestéjén vidám és kedvesen szórakoztató színházi mulatságot szervezzen a gyermek-világnak. Kassay Károly nagy ambícióval rendezti a pompás darabot, megrakva sok tréfával és mókával. Jegyek ez előadásra előre válthatók a színházi pénztárnál.

Ünnepi előadások. A karácsonyi ünnep alatt négy előadás lesz a színházban. Hétfőn ünnep első napján délután 3 órai kezdettel, mérsékelt helyárrakkal az Ártatlan Zsuzsi operett kerül színre a cimszerepben Belezny Margittal, nem pedig Borbély Lilivel, mint ahogy a szinlapon tévesen jelezve van. Este rendes helyárrakkal a színházi évad slágeroperettjét, a Kis grótot adják, melyben Zilahy S. Vilma, Borbély Lili, Falussi, Kassay, Ligeti és Máthé játszanak vezető szerepeket. Kedden, ünnep másodnapján délután 3 órai kezdettel mérsékelt helyárrakkal Strauss halhatatlan operettje, a Böregér van műsoron. Este rendes helyárrakkal a Babuska operettet játsszák; ez a pompás szép és mulattató

operett a színházi évad kezdete óta nem volt műsoron, noha Debrecenben teljes sikert aratott. Borbély Lili, Csanádi Irma, Falussi István, Kassay Károly kitűnő szerepeket játszanak a mulattató darabban. Az összes ünnepi előadásokra jegyek előre válthatók a színházi pénztárnál.

Mándoki Gizi nagyváradai bemutatkozása. A következő levél közlésére keretünk fel:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

A mai Debreceni Független Ujság színházi rovatában egy cikk jelent meg, melyben tudatják a közönséggel, hogy állítólagos leányom, Mándoky Gizi a nagyváradai színházban karácsony másodnapján föllép?!?

Fájdalom: nekünk soha leányunk nem volt! Csak egy fiam van, akit Debrecen, Nagyvárad nagyérdemű közönsége is ismer, mint fölszentelt papot. Én az illető Mándoky Gizit nem ismerem, csak annyit hallottam fölle, hogy debreceni leány. Azt hiszem, hogy e tévedés jelen nyilatkozatommal megszünik és Mándoki Gizi kisasszony ő maga is ki fogja nyilatkoztatni, hogy nem leányunk. Kitűnő tisztelettel

Alföldi Mándoky Béla
nyug. magy. szinigazgató.

A balga szüz a Bonbonnierben. A balga szüz paródiáját mutatták be tegnap este Szilassy Etel, a bájos igazgató fölléptével. A közönség nem győzött eleget tapsolni e határos kis tréfának, melyben még Pásztor Zoltán, Radó és Ihász játszottak. A három Alex szenzációs mutatványai, Les Zelnesku román ének és táncsoport, La belle Solitta, Árvay Rudi, Harkányi Mancsi, Kállai Sándor és Lévai egészítik ki a fényes műsort. A balga szüz Szilassy Etelka fölléptével ma és a következő napokon is színrekerül.

A káptalan fája

Harc a fütenivalóért.

A káptalannak sok a hite, az erkölcs és a bizodalma. Igaz, hogy a vagyona is felér egy kis gróféval s birtokának jövedelme és határa egy egész falu lakosságának elegendő volna. Mit tudja mi a nyomor, szenvedés, nélkülözés? Még erdejének fáit is fegyveres erővel őriztet s aki csak egy hancsot emel el, hogy gyermekének avval a köményes levest megfőzze, vagy munkában elgemberegett tagjait felmelegítse, törvényt elé állítják. Mert az örök szeretetet csak a templomban mérik korlátlanul, a káptalan erdejében halálal lakol, aki egy pár szál fára emeli bünnös kezét.

Ezért aztán kis hujja, hogy az elmúlt napokon emberéletbe nem került néhány szál tüzelő-fa. Tegnapelőtt Végh János és Lovász Károly sárándi szegény emberek, hogy családjuknak tüzelőanyagot szerezhessenek, elhatározták, hogy behatolnak a Mikepércs község határában elterülő káptalani erdőbe, ahonnan egy pár szál fát fognak szerezni. Ha rajtaérik őket, elszenvedik a büntetést, de nem hagyhatják családjukat megfagyni. Aztan meg abban is bizakodtak, hogy a káptalan irgalmas lesz és nem fogja őket, nyomorultakat, azért, hogy a gyermekeiket és családjukat szeretik, pár szál fáért kiszolgáltatni a büntető hatóságnak.

Tévedtek. Mikor a tízrevalót kocsira rakták és hazafelé indultak Simonyi István erdőőr tetten érte őket s a helyett, hogy nevéket feljegyezve előljáróinak jelentést tett volna, üldözőbe vette a szegény embereket s csak a községbeliek ellenséges fellépése akadályozta meg, hogy fegyverét is nem használta. Sáránd község alatt ugyanis utólérte az erdőőr a faorzókat, akiket kényszeríteni akart, hogy rakományukat vigye vissza az erdőbe.

WEISZ ADOLF
posztóhereskedőnél, Debreczen, Kossuth-u. 1.
(Első takarékpénztár palotájában).

Gyapju szövetek legujabb kivitelben
Gyapju szövetek legnagyobb választékban
Gyapju szövetek legolcsóbban

Szigoru szabott
árak mellett
szerezhetjük be

A lakosság annyira feling kosságán, hogy rá s ha a józ lyozzák, okv Igy azon a káptalan e melyet már l vállára.

A szegén keseredés a kedvezményt ez esetben is sem tiltja le e

Természe megindult az melkedhetnek szivéről.

— A kirá tozák: A kirá s már jele sin rosszulletnek fogta. Az uralk éjelt, hajnali n időben hozzál

A főrendil
távirozza: A gróf elnöklete Desseswffy Aur taz az indemr választotta a d

— Egy jog Eperjesről távi démia tanári ka kozott Khuen-I miszterelnöknek bocsátott felhiv jogakadémiai tá vetkező vélem ügyminiszterhe

— Választó ki legalább 2 irni-olvasni t talom vagy c gáló katonák gedelmessége gélyből élők, tettek vagy p felfüggesztett rosokban titk genkénti.

Különvélem hály a plurális é Obeczki Dezsó o vazati jogának állást.

— A volt v Bécsből jelentik, után Hötzendorf kihallgatáson jel

— Abelesz volt Abelesz Ad polgári iskolai t tésen ismétellen részvét, amelye kedvelt tanár s fogadták.

— A hadsere védelmi miniszte 31-ével a cs. és kából a m. kir. lyezte át a köve jics Boriszlávot a ki 28., Wiener L debreceni 3., Bár tól a debreceni 3 logezredtől a sze gyalogezredtől a a 6. gyalogezred lmrét a 44. gyal Orbán Jakabot a badkai 6., Szabac redtől a debrece

A MÓ

1911. december 23.

DEBRECENI FÜGGETLEN UJSÁG

A lakosság a civódásra összesereglett és annyira felingerült a káptalani erdőőr erőszakosságán, hogy fejszékkel és botokkal támadt rá s ha a józanabb elemek meg nem akadályozták, okvetlenül vérontásra kerül a dolog. Így azonban mégis tanácsosabbnak látta a káptalan embere a retirálást s fegyverét, melyet már lövésre kapott elő, visszatette a vállára.

A szegény emberek körében óriási az elkeseredés a káptalan ellen, mely semmiféle kedvezményt nem biztosít hűveinek. Sőt mint ez esetben is, még a fegyver használatától sem tiltja le emberét.

Természetesen a szegény emberek ellen megindult az eljárás s majd a börtönben elmélkedhetnek a káptalan irgalmasságáról és szívéről.

HIREK.

— **A király egészsége.** Bécsből táviratozzák: A király állapota ma is igen kedvező s már jele sincs rajta még annak a csekély rosszulletnek sem, mely pár nap előtt elfogta. Az uralkodó igen jól töltötte az elmúlt éjjelt, hajnali négy órakor fölkel és a rendes időben hozzálátott napi munkájához.

— **A főrendiház ülése.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: A főrendiház ma Csáky Albin gróf elnöklete alatt ülést tartott, amelyen Desseffy Aurél gróf indítványára kimondta az indemnitásra a sürgősséget s megválasztotta a delegáció tagjait.

— **Egy jogakadémia a választójogról.** Eperjesről táviratozzák: Az eperjesi jogakadémia tanári kara csütörtöki ülésében foglalkozott Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnöknek a választójog kérdésében kibocsátott felhívásával és Maléter István dr. jogakadémiai tanár előadása alapján a következő véleményt terjesztette fel a belügyminiszterhez:

— Választójoggal bírjon minden férfi, aki legalább 24 éves, magyar állampolgár, irni-olvasni tud. Kizárandók az atyai hatalom vagy csőd alatt állók, tényleg szolgáló katonák és csendőrök, feltétlen engedelmességet fogadó szerzetesek, községyéből élők, akik szabadságvesztésre ítéltettek vagy politikai jogaik gyakorlásától felfüggesztettek. A szavazás legyen városokban titkos, vidéken nyílt és községenkénti.

Különvéleményt terjesztett be Réz Mihály a plurális és közvetlen választójogért és Obeczki Dezső dr., aki a műveltebb nők szavazati jogának a megadása mellett foglalt állást.

— **A volt vezérkari főnök a király előtt.** Bécsből jelentik, hogy a karácsonyi ünnepek után Hötendorfi Conrad vezérkari főnök kihallgatáson jelenik meg a felség előtt.

— **Abelesz Adolf temetése.** Ma délelőtt volt Abelesz Adolfnak a tragikus véget ért polgári iskolai tanárnak temetése. A temetésen ismételtén megnyilatkozott az a nagy részvét, amellyel a széleskörben ismert és kedvelt tanár szerencsétlen sorsának hírét fogadták.

— **A hadseregtől a honvédséghez.** A honvédelmi miniszter 1911. évi december hó 31-ével a cs. és kir. közös hadsereg tartálékából a m. kir. honvédség tartálékába helyezte át a következő hadnagyokat: Matejics Borislávot a 61. gyalogezredtől az eszéki 28., Wiener Leót a 12. gyalogezredtől a debreceni 3., Bánó Dezsőt a 6. gyalogezredtől a debreceni 3., Röser Mihályt a 61. gyalogezredtől a szegedi 5., Scholtz Pált a 39. gyalogezredtől a szabadkai 6., Jászai Jenőt a 6. gyalogezredtől a debreceni 3., Rajner Imrét a 44. gyalogezredtől a debreceni 3., Orbán Jakabot a 61. gyalogezredtől a szabadkai 6., Szabados Károlyt a 44. gyalogezredtől a debreceni 3., Baranyi Györgyöt a

39. gyalogezredtől a miskolci 10., Pálfi Istvánt a 61. gyalogezredtől a szabadkai 6., Salamon Adolfot a 44. gyalogezredtől a debreceni 3., Reichart Gézát a 12. gyalogezredtől a debreceni 3., Czenk Adolfot az 51. gyalogezredtől a debreceni 3., Latinovics Lászlót a 39. gyalogezredtől a szabadkai 6., Sebő Aladárt a 26. gyalogezredtől a debreceni 3., Vass Andort a 39. gyalogezredtől a lugosi 8., Böhm Bélát a 61. gyalogezredtől a lugosi 8., Benkert Dezsőt a 19. gyalogezredtől a debreceni 3., Naszády Pétert a 39. gyalogezredtől a szatmári 12., Bartz Alajost a 61. gyalogezredtől a székesfehérvári 19., Scheer Bélát a 39. gyalogezredtől a debreceni 3., Bisotka Istvánt a 39. gyalogezredtől a debreceni 3., Weisz Géza drt a 44. gyalogezredtől a debreceni 3., Darkó Jenő drt a 23. gyalogezredtől a debreceni 3., Fliegauf Jánost a 101. gyalogezredtől a debreceni 3., Bachl Ernőt a 39. gyalogezredtől a szabadkai 6., Chiroiu Vazult a 61. gyalogezredtől a marosvásárhelyi 22., Mayer Jánost a 39. gyalogezredtől a lugosi 8., Muhoray Kornél drt a 38. gyalogezredtől a debreceni 3., Domokos András drt az 51. gyalogezredtől a debreceni 3., Nevelős Gyulát a 44. gyalogezredtől a debreceni 3., Tibai Istvánt a 60. gyalogezredtől a debreceni 3., Weisz Mórt a 76. gyalogezredtől a debreceni 3., Zsák Zoltánt az 51. gyalogezredtől a debreceni 3., Kolb Jakab drt a 38. gyalogezredtől a debreceni 3. honvédség gyalogezredhez.

— **Gyilkos vihar.** Brüsszelből táviratozzák: Két nap óta szörnyű vihar dühöng nemcsak a csatornán, hanem egész Belgiumban is, amely megmérhetetlen károkat okozott. Gentben a most épülő kiállítási pavillonok egytől-egyig összedőltek és a leomló falak több munkást agyonütöttek. A kikötővárosokból jelentik, hogy a halászbárkák egész tömege pusztult el. A hullámok a roncokat és a halászok holttesteit partra vetették. Liègeben elszakadt a kábel, a vasuti táviróvezetékek hasznavehetetlenek lettek s mivel jelzéseket nem lehetett adni, az egész vasuti forgalmat beszüntették.

— **Oriási sztrájk.** Londonból jelentik: A szénbányamunkások szövetsége elhatározta, hogy tagjai között általános szavazást rendel abban az irányban, hogy akarja-e a szövetség az általános sztrájkot vagy nem. Ha a válasz igenlő lesz, akkor a jövő év március elsején Anglia, Skótország és Wales valamennyi szénbányájában megkezdődik a sztrájk. Ez lesz a világ egyik legnagyobb sztrájkja, mert ezekben a bányákban több százezer munkás van.

— **Bokréta-ünnep a kamara új székházánál.** A debreceni kereskedelmi és iparkamara új székházának harmadik emeletét is felrakták s most huzzák rá a tetőgerendákat. Zászlós, diszkendős, zöld fenyőfa jelzi, hogy holnap, szombaton délután 3 órakor lesz az új ház bokréta ünnepe, mely alkalommal az építető kamara jutalmat oszt szét a munkások között.

— **Egy szegény asszony könyve.** Így karácsonytájt megmozdul az emberek szíve. A szeretet és a jótékonyág érzése könynyebben utat talál oda, mint a köznapok munkától és küzdelemtől zajos, szürke idején. Az a szegény asszony is, aki ma felkereste szerkesztőségünket, hogy a maga keserveit és panaszát elmondja, egy lépést tesz a nagyközönség szíve felé, hogy aki megérti a nyomor kiáltó szavát s a nélkülözés ajveszékelését, nyissa ki erszényét és ami fölöslege van, enyhítse vele egy boldogtalan család szenvedéseit. Csiky Gáborné öt gyermekével áll a tél előtt, mikor ezelőtt nyolc nappal a termékenység ismét két ikergyerekekkel ajándékozta meg. A létfentartásra szükséges eszközöket azonban megtadta tőlük a sors. Most ott állnak a szent karácsony előtt, betevő falat nélkül. Hozzánk jöttek, segítsen rajtuk a társadalom. Az Erzsébet utca 10-ik szám alatt laknak, ahol

hálás köszönettel fogadják a jólelkű emberbarátok adományait. Mi a magunk részéről szintén kérjük az olvasót, nyissa meg részvétét és segítsen letörölni egy éhező család homlokáról a verejtéket, szeméből a szivertépő könyeket.

— **Uj joggyakornok.** A debreceni kir. ítélőtábla elnöke Kubinyi József végzett joghallgató técsői lakost a debreceni kir. ítélőtábla kerületébe segélydíjas gyakornokká nevezte ki.

— **Karácsonyfa az emberszeretet nevében.** Engel Ignác dr. orvos ma öt koronát juttatott a városi közkórházban a szegény betegeknek állítandó karácsonyfájára. A kórház gondnoksága ez uton mond köszönetet a jótékony adományért. A gyermekmenhely és patronage egyesület felügyelete alatt álló gyermekek karácsonyfáját holnap szombaton délután három órakor a ref. kollegium dísztermében adják át.

— **Tűz a vegytisztítóban.** Sélyei József vegytisztítótelepén a Péterfia-utca 44. számú házban, egy benzin ballonból kiömlött folyadék ma délután a pincében uralkodó hőség következtében tüzet fogott s a tisztítás alatt levő ruhákból mintegy 350 korona értékű anyag a tűz martaléka lett. A gyorsan a helyszínén termett tűzoltóság a tüzet lokalizálta és eloltotta.

— **Karácsonyi ajándékoknak alkalmas** ujdonságok a legméltányosabb árban Frank Testvéreknél.

— **Képes könyvek,** ifjusági iratok, le-
vélpapírok a legolcsóbban kaphatók Antalffy Józsefnél.

— **Magyar Király kávéházban** minden este a hirneves Tambura Paganini dal- és zenecsoport Matyók Péter vezetése mellett hangversenyt tart. Belépti díj nincs. B. pártfogást kér tisztelettel Erős Jakab kávé.

— **Karácsonyi és újévi képeslapok** legolcsóbban és legnagyobb választékban kaphatók Aczél antiuariumában. Viszontelárusítóknak nagy érdekvélemény. Ifjusági iratok, fénykép és képeslapalbumok stb. rendkívül olcsón szerezhetők be.

— **Női kész fehéreneműk** kaphatók Szabó Lajos fiai vászonüzletében.

— **Kugler cukorkák** eredeti csomagolásban kaphatók Hegedüs és Sándornál, Kosuth-u. 11.

— **Plusch,** bársony, felöltők elegans divatos bársony costumok dus választékban megérkeztek. Halmiágyi divatházában.

— **Téli bőr bélelt keztyűk** 2 K 60-tól 14 koronáig nagy választékban kapható Vitáriusnál, Piac-utca 16.

Iskolásgyermek.

A Scott-féle eljárás védjegye — a halászi — kérjük figyelmbe venni.

Az, hogy sok gyermek az iskolában nem képes a többivel lépést tartani, figyelmetlen és kimerült, gyakran a gyenge szervezetre vezethető vissza. A hiányzó étvágy gerjesztése és jobb táplálkozás ilyen esetekben okvetlen helyén való. Semmi sem alkalmasabb erre, mint az évtizedek óta kipróbált Scott-féle Emulsió. Huzamosabb ideig rendszeresen véve, fiukat és leányokat oly örvendetesen erősít, hogy azoknak az iskola és tanulás ismét csak örömet okoz.

Bevásárlásnál kifejezetten

SCOTT-féle Emulsió-t

kérjük. A Scott-féle eljárás már 35 éves és garancia ugy a jóság, mint hatás tekintetében.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f. Minden gyógyszerárban kapható.

A Móricz-féle

linom hentes-üzletben Simonffy utca 2-ik sz. alatt. (Váray fűszerüzlet mellett.) A mai naptól kezdve színházi vagy hideg vacsorákhoz, yourokra :: mindenféle hideg felvágottak izléses összeállításban kaphatók. ::

Előórangu kiszolgálás? Olcsó árak!

Manikür kazetták 10 koronától 50 koronáig nagy választékban kapható Vitézségi Piac-utca 16.

— Modern falképsekben állandó újdonságok Thaisz Arthur papírruházában.

— Maczkó képeskönyvek, ifjúsági iratok, levélpapír családi dobozok legolcsóbb áron Csillag könyv- és papirkereskedésében városháza épület. Képeslapokból a legnagyobb választék.

— Paplanok, matracok, ágypokrócok kaphatók Szabó Lajos fiai cégénl.

Ékszer vásár!

Meglepő szép újdonságok feltűnő olcsó árakon

Sándor Arminnál

Debreczen, Piacz 41.

Debreczeni Butorkészítő Asztalosok Árucaarnok Szövetkezete

mint az Országos Központi Hífelszövetkezet tagja. Telefon 129. Hunyadi-u 17/19. sz. Telefon 129.

Felhívja a tisztelt butorvásárló közönség figyelmét, dusan felszerelt árucaarnokára, hol Debreczen első műasztalosainak és kárpitosainak termékei a legmértékesebb (szabott) árban áll a nagyérdemű közönség rendelkezésére, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Megtekintés minden vételkényszer nélkül.

Tervek, költségvetések, rajzok díjtalan. A rendelt avagy raktárból megvett butorokért a legmértékesebb garanciát vállalja, hitel esetén kedvező fizetési feltételek.

Csodaszép ékszerkiállítás

látható a

Löfkovits Arthur és Társa

czég

kirakataiban

a legtöbb örömet szerző

karácsonyi

ajándék tárgyakból.

Kitüntetve a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításokon arany éremmel és oklevéllel.

Meghűtött eredő csusz, :: köszvény- és reuma ::
ellen legjobb házi- és híres

Király-Balzsam!

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakran idült eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél is fájdalmakat teljesen megszünteti.

Fog- és fejtámaszt 5 percz alatt megszüntet. Egy nagy üveg ára 2 korona teljes használati utasítással. Kapható a feltaláló és készítő

GRÓSZ NAGY FERENCZ
gyógyszere tarában Kossuth-utca 8. színház mellett.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitel	846.-
Osztrák hitel	648-60
4 százalékos koronajáraték	90-85
Allamvasút	727.-
Jelzálogbank	498-76
Rimamurányi	62-2
Salgótarjáni	674.-
Közuti vasút	819.-

Irányszat: Gyenge.

Magánleszámítolási kamatláb:

Bécs 5 1/2%, Berlin 4 7/8%, London 3 7/8%.

Budapesti gabonatőzsde.

Svaz E. (Strasser és König) debr. bizományos távirati jelentése	
Buzs májusra	11-72
Ápriliára	10-27
Rozs októberre	10-27
Ápriliára	9-87
Zab októberre	9-87
Ápriliára	8-52
Tengeri májusra	8-52
Tengeri 1912. év júl	8-52

Irányszat: Szilárd. Készára lanyha.

Helyi értékpapírok magánárfolyama.

Névért.	osz- talék	1911. szelvényekkel	Kor.
500	50	Debreczeni Első Tkptár	940
200	18	Alföldi tkptár	375
500	40	Ipar és Keresk. bank	810
200	18	Közgazdasági bank	—
200	17	Takarék és Hitelintézet	350
200	14	Debreczeni Hitelbank	260
400	24	Általános Forgalmi Bank	—
200	10	Bankeyesület	—
200	30	istvánmalom	780
200	10	Debr. Helyi vasút	—
200	18	Termény és áruktár	—

A Debreceni Első új tisztviselői. Még amikor a Debreceni Első Takarékpénztár és a Közgazdasági Bank fuziójának létrejöttéről beszámoltunk, egyidejűleg azt is jelentettük, hogy a Debreceni Első dícséretes humanizmussal fog gondoskodni a megszűnő Közgazdasági Bank tisztviselőiről, amennyiben vagy a saját státusába veszi át őket, vagy fizetésük arányát meghaladó nyugdíjat, esetleg végkielégítést biztosít számukra a szerint, amint azt az illető tisztviselő jobbnak tartja. Most, hogy az egyesülés végleges szankciója küszöbön áll, a Közgazdasági tisztikaráról való gondoskodást tekint a Debreceni Első egyik legfőbb feladatát. A Közgazdaságiból a Debreceni Első kötelekébe átlépő tisztviselők között van Steinberger Adolf cégvezető-főkönyvelő, aki a Debreceni Első Takarékpénztár folyószámla-osztályának lesz a főnöke, cégvezetői jogosultsággal, továbbá Kerekes Miksa, a Közgazdasági váltó-osztályának a vezetője, aki a Debreceni Első váltó-osztályának helyettes főnöke lesz; mind a ketten az eddigénél nagyobb javadalmazással lépnek a Debreceni Első státusába.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank a tisztviselőiért. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank tisztviselőinek boldog karácsonyuk lesz. Az intézet igazgatósága elhatározta, hogy megélhetésüket lakbérük rendezésével, drágasági és családi pótlék utalványozásával segíti elő, még pedig olyan arányban, hogy a bank legkisebb javadalmazásu alkalmazottait részesíti a legnagyobb támogatásban. Lánzy Leo elnök-vezérigazgató a következő köriratban tudatta e határozatot a bank személyzetével.

A bank összes tisztviselőihez, tisztviselőnőihez és segédtisztviselőihez!

Ezennel értesitem a tisztviselői kart, hogy az igazgatóság a megélhetés egyre fokozódó nehézségeire való tekintettel a következőket határozta el:

1. A lakbérnek az alábbi alapon 1911. november 1-től kezdődő hatálylyal való rendszerezését: Nős tisztviselőknél: 3000 korona törzsfizetésig ennek 45 százaléka, ezenfelül rész után 33 egyharmad százaléka. — Nőtlen tisztviselő- és tisztviselőknél: 3000 korona törzsfizetésig ennek 45 százaléka, ezenfelül rész után 33 egyharmad százaléka.

2. A folyó évi drágasági pótlékot az 1912. évre is engedélyezte és pedig:

600— 3000 koronáig	14	százalékban.
3001— 4000	12	..
4001— 5000	11	..
5001— 6000	9	..
6001— 7000	8	..
7001— 8000	7	..
8001— 9000	6	..
9001—10000	5	..

3. A családos tisztviselők és segédtisztviselők részére a következő gyermek-pótlékot állapította meg az 1912-ik évre:

Minden egyes husz éven aluli gyermek után 120 korona.

4. A segédtisztviselők az 1912. évre 100 korona külön személyes pótlékban részesülnek.

Budapest, 1911. december 21-én.

Lánzy s. k.

elnök-vezérigazgató.

Uj cégjegyző. A Bank- és Váltó-Üzlet Részvénytársaság igazgatósága ma tartott ülésén Oláh Ignácot, az intézet főkönyvelőjét cégjegyzési jogosultsággal ruházta fel.

Debreceni műhabarcs-gyár. A városunkban folyamatban levő nagymérvű építkezések szükség szerűen megteremtik az építkezési anyagok előállításával foglalkozó gyárakat is. Látjuk a hatalmas téglagyárak létesülését és — mint értesülünk — a debreceni Termény- és Áruktár részvénytársaság is kiveszi részét e mozgalomból és tekintettel kedvező fekvésére, arra alkalmas gyárépületeire és a vasúttal való közvetlen vágány-összeköttetésére, napi 100 köbméter műhabarcs (malter) előállítási képességű gyárat rendez be. E tekintetben a munkálatok már annyira előrehaladtak, hogy kora tavasztól kezdve már szolgáltatni fogja a mai rendszernél sokkal célszerűbb és alkalmasabb módon, gépek által, automatikus pontossággal vegyített műhabarcsát, melyet e célra felszerelt tartánykocsijaiban szállít a rendeltetési helyére. E habarcs bizonyára ép oly kapos és kedvelt lesz építetőknek és az építések körében is tért fog hódítani, mint Budapestén és más nagy városokban.

Az Orosházi Kenyversütőde részvénytársasággá alakulása alkalmából tegnapi közleményünkben tévesen kimaradt, hogy a jelenlegi tulajdonos, Klein Antal ur, ugy az igazgatóságban, mint különösen a vállalat vezetésében is, az eddigénél hathatósabb tevékenységgel fog részt venni.

Ruthén fiuk a debreceni iparban. Rónay Antal nyugalmazott miniszteri tanácsos, országgyűlési képviselő megegyezett a debreceni kereskedelmi- és iparkamarával, hogy amíg képviselő lesz, tiszteletdíjából évi ezer koronát arra áldoz, hogy négy-négy ruthén fiu itt, az ország második fővárosában jóra való kézműiparossá kineveltesse. Az első ezer korona és az első négy ruthén fiu most érkezik meg újévre. A kamara igyekszik a fiukat a legjobb helyekre elhelyezni. Felhívja ez okból a kovács, lakatos, kerékgyártó, asztalos, cipész és szűcsiparosokat, hogy a kiknek szükségük van tanoncra, tegyenek ajánlatot a kamaránál. A ruthén fiukat négy-négy évre szerződötteti be tanoncnak a kamarára s a mesterek egy-egy tanuló után két részletben összesen 250 korona általányt kapnak, ebből kell a fiuk ideutazási és felruházási költségét is fedezni. Az ajánlatok iparosok leghelyesebben teszik, ha ajánlatikkal a kamaránál személyesen jelentkeznek.

A heti állatvásár. A hétfőre és keddre eső ünnep miatt a sertés-, ló- és szarvasmarha-vásár szerdán a szokásos időben tartatik meg.

Fizetésképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Fischer Sándor Kunszentmiklós, Gyorgyevics Katica Nagyikinda, Gross és Weisz Nagyvárad.

A báli idényre legegánsabb szalon, Prelovsky Andrásnál
smoking és frack :: öltönyök készülnek :: Debreczen, Kossuth-utca 4. sz.

NYILTTÉR.

GUBER FORRÁS
 A LEGKÖNY-
 NYERBBEN
 EMESZTHETŐ

ARZÉNES VIZ
 VÉRSEGENYSÉG SÁPKÓR
 IDEGGYENESÉG
 ÁLMATLANSÁG
 ÉS MINDENFÉLE GYENGESÉGI
 ÁLLAPOTOKNÁL ADHATÓ

KAPHATÓ GYÓGYSZERTÁRAK, DROGUÉRIÁK
 ÉS ÁSVÁNYVÍZKERESKEDESEKEN

Donogán és Somossy
 DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.

Nagy karácsonyi vásár
 Elsőrendű jó minőségű áruk kerül-
 nek eladásra
olcsó árak mellett.

Anna

A kél és szénasavas ásványvizek királya.
 Kapható: A fűszerkereskedelmi részv. társ.-
 nál Debreczenben.

Célszerű
 karácsonyi és újévi ajándékok
 legolcsóbban
Schiffmann Mór
 órák és ókszerésznél
Hunyadi-utca 14.

Kohn S. Sándor
 Hatvan-utca 41.
 szobafestő, mázoló és tapétázó.
 Elvállal e szakmába vágó minden munkát
 a legmodernebb kivitelben és legolcsóbb árak
 mellett. Vízre mintákkal is készséggel szolgálak.

Nyáron beraktározott
 mindennemű száraz
tüzifa
 pontosan kimérve öl és Waggonszámra
 kapható
Lövinger Mór
 tüzifa nagyraktárában.
 Iroda: József kir. h.-u. 40. Telefonszám: 121.

Csomagolt Vasaló szén
 darabos és apró faszén, tüzifa aprítva és öl-
 számra. Valódi porosz kőszén és kovác kőszén
 legolcsóbb árban házhoz szállítva kapható
Jakobovits Testvéreknél
 Hatvan-u. 9. — Telefon 280.
 :: Waggon vételnél kedvezményes ár. ::

Olcsó karácsonyi vásár!
 Mindennemű kézi munkák, női fehér-
 neműk és zsebkendők, kötött téli kez-
 tyűk, harisnyák nagy választékban
Füstös Dezső
 Piacz-utca 12. (Takarék épület.)

Megérkeztek
 a legfinomabb
 angol divat szövetek
Moskovits József
 ariszabó divattermőben, Piacz-u. 26.
 Üzletemet a szemben levő barakkba
 helyeztem át.

Karácsonyi ajándékok
 órák, ékszer-nagyválasztékban gyári áron
KURIÁN GYULA
 magyarországi elősmert legjobb hírv. szak-
 órás és ékszer üzletében Debreczen, Piac-u. 42.

Nagy Lajos hirdetési irodájából Csapó-u. 13.

Itt volna ismét
 egy kitűnő vétel
Óriási nagy telek!
 648 négyszögöl
 100 méter
 hosszú utcával
 fronttal.
 Két család is
 megveheti.
 Kétféle mérve
 két darabban is eladó!

A Hatvan-utcai kis állomással szem-
 ben. Villamos vasuti közlekedés. Végtelen
 közel van a főreáliskolához. A Steinberger
 féle faraktár baloldalával éppen szemben
 Az új szabályozási terv szerint e faraktár
 helyére piac jön, a vasut pedig 3 éven
 belül ki lesz telepítve onnan és akkor vég-
 telen nagy értéke lesz e helynek.

Széchenyikert Sesztina-utca 8. szám
 alatt van e ház, közvetlen mellette a Tus-
 ter kereskedelmi iskolai tanár ur háza.

A rajta levő épület a következő la-
 kást foglalja magában:

Három szép nagy szoba, üvegezett
 veranda, konyha, spájz, nagy pincze, istálló,
 három darab tehénre, nyitott szin 8 darab
 tehén részére, faskamara, sertésöl, fászin,
 nyári fürdőház stb. Van továbbá kitűnő
 karban levő termő szőlő, gyümölcsös és
 kitűnő vizű szivattyus kut, szivó-nyomó
 szivattyúval felszerelve. Tulajdonosa e ház-
 nak Biró Károly vasuti pályafelügyelő ur
 és neje.

Nagy karácsonyi vásár!

Ha olcsón és jól ohajt
 vásárolni, ne mulassza el fel-
 keresni a teljesen új árukkal
 berendezett

RÓZSA
 Kistemplombazárt

:: Debreczenben ::
 hol nem régi, hanem kizáró-
 lag legutolsó divat szerinti
új áruk
 lesznek bámulatos olcsó ár-
 ban árusítva.

:: Kistemplom-bazár! ::

Legalkalmasabb karácsonyi ajándék.

Külön mérték osztály

Legalkalmasabb karácsonyi ajándék hölgyeknek
 3-6 vagy 12 pár glace keztyű elegáns dobozban 4, 7 és 14 forint.
 Manicür és fésű casetták bámulatos olcsó árban
Schön Sándor
 keztyű-, kötész- és orvosi műszertára
DEBRECZEN, Piacz-utca 26. sz. előtti barakk.

Apró hirdetések.**Betöltendő.**

7 éves kis leányom mellé egy német kis-asszony (Bonne) felvétetik 10 forint fizetéssel és teljes ellátással József kir. herceg-u. 21. sz. alatt.

Bank szolgálja ki helyét változtatná, bank, iroda, vagy pénzbeszedői állást keres. Cim Nagyvárad, Pál-utca 32.

Adás-vétel.

Vaj, dió, tisztított mazsola, szilva, málna és barack lekvár, sajtok, finom felvágottak a leghiresebb tea vajak leglobb és legirisebb minőségben Deutsch Lajos fűszerüzletében Piac-utca 38.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Három darab fiatal hizott sertés eladó Bercsényi-utca 69 sz. alatt.

Gyerünk csak! Tányértalpu, lompos farku Maczkó koma a repülőgépben, az északi sarkon, szárazon és vizen stb. megérkeztek, továbbá mindenféle képes mesekönyvek, ajándék d'szművek, zsolttárok imakönyvek gyönyörű kötésben rendkívüli árleszállítással kaphatók: **Harmathy** antipariumában Fűvészkert-u. 14.

Mintegy 500 négyszögöl területű udvar a Bethlen-utcában raktárhelyiségnek bérbe adó, ugyanott 200 drb akácfa eladó. Ertekezhetni dr. Szép Imre ügyvédnél.

Önt is érdekli! Női és férfi téli kabátok óriási raktár végett heti vagy havi részletfizetésre is gyári áron kaphatók. Vászon, kanavász, szövetek soha nem létezett olcsó árakban. Kohn Hermann utóda Zempliner Arthur, Hatvan-u. 17.

Rolibri, Délibáb, Progress, Parafás, Arany, Club fadobozos stb. s mindenféle cigaretta hüvely különlegeségek legelőnyösebben szerezhetők be a Harmathy könyv üzletében Fűvészkert-u. 14.

Hány nincs, mert czipőt, férfi öltönyt, kabátokat, női felöltőt, szőnyeget, női szöveteket, téli kendőket heti és havi részletekre kaphat Weisz és Princz részletáruházában Csapó-utca 27.

Karácsonyi ajándéku legkedvesebb szépen éneklő kanári, beszélő papagály. Olcsón beszerezhető Jókai-u. 52 sz

Eladó 2 nyilas szöllő házzal együtt, 10 percnyire a jósai-állomáshoz. Ertekezhetni lehet Varga Jánossal Alsó-Józsa Iskola-u.

Különféle.

Kosárlonoda, gyermekocsi raktár Kossuth-utca 25 Javitásokat készítünk.

Kalapos műhelyben elvállalom kemény és puha kalapok és cilinderek tisztítását, vasalását vagy átalakítását. Jutányos ár mellett kellő szakértelemmel teljesítem. Bárki bizalommal keresheti fel műhelyemet. Beliczay Lajos, Piac-utca 38.

Férfi és női kalapok a legszebben tisztíttatnak és javíttatnak Békés Lajos kalapos műhelyében Piac-u. 46. sz. az udvarban.

Hölgyeim legalkalmasabb karácsonyi és újévi ajándékokat férfiak részére rendkívül olcsó áron kizárólag a Schwarc féle üzletben a városházával szemben lehet beszerezni.

Szebbnél-szebb karácsonyi ajándék tárgyak kiállítása Kaszanyitzky Endre Főtéri üzletében.

Legnagyobb választék **harisnyákban** kötött és szövött árukban **Márton Gyula és Fia** ujonnan berendezett urf és női divat üzletében Főtér- és Simonffy-u. sarok, a városházával szemben. - Flók üzlet nincsen.

1447—1911. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreceni kir. járásbírósnak V. 2285/3—1911. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Schrank Béla és Ödön esztergomi gyáros részére lakosoktól 731 kor. 81 fillér tőke, és az eddig összesen 119 kor. 14 fill. perköltség erejéig az eddigi törlesztés betudásával 1911. évi szeptember hó 1-én bíróilag lefoglalt és 871 koronára becsült házi butorok, üzleti berendezés, ló, kocsis és sertésekből álló ingóságok **1911. évi december hó 28-án délelőtt 9 órakor** kezdetét veendő és alperes lakásán, Emerich-telepen, 17. számú háznál megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik. Debreczen, 1911. évi december hó 8-án. **Török Péter** bírói kiküldött.

Villamos Czégtábla Vállalat Friedman Sámuel

Hunyadi-utca 14.
Elvállal központi fűtést, szellőztetést, vízvezeték, légszusz vezeték és mindennemű bádigos munkát. — **Telefon.**

Használjon Dr. Boroviszky-féle BOROLINT

reuma, csusz, hőszvény, islász, fejfájás, kolera és más ragályos fertőzés ellen.
Ára a Borolinnak 50 fillér, a Borolin-szappannak 30 fillér és a Borolin-cukorkának 40 fillér.
Kapható mindenütt.

Legolcsóbb, legalkalmasabb

karácsonyi és újévi ajándék az Efeo porosz köszöntéglá

100 darab ára házhoz szállítva 5 korona. Kapható egyedül

Gabányi Sándornál

Csapó-u. 28. sz. — Telefon 4—49.

Szabó Lajos fia cégnél a karácsonyi eladás

tetemesen leszállított árak mellett folyamatosan van:

Női divat kelmék csikos és koczkás, angol utánzat most 40 és 50 kr.
Sima divat kelmék tiszta gyapju most 70 kr.
Több ezer méter **schweizli selyem** most 75 kr.
Mosó karton, delain és velez most 22, 25 és 28 kr.

ILLUSION DRALLE

Növény oseppek alkohol nélkül. Egy atom elég.
Nagyszerű növényillat utólréhetetlen természetességben. Turin 1911. nagy díj.
Az alkoholmentes parfümök Mindenütt kapható.
eredeti és példányképe. **Georg Dralle, Bodenbach a/E.**

Májusi harangvirág róza, akác, heliotrop. K 4—
ibolya K 5—
Wistaria K 4.50

Ágytollat fertőtlenítve tisztít

HRABÉCZY ELSŐ DEBR.

Gőzmosó-,
vegytisztító-,
ruhafestő R. T.
Széchenyi u. 42. sz. Telefon 323.
Hatvan-utca 11. sz. Telefon 578.
Csapó-utca 30. sz. Telefon 668.
Piac-utca 22. (Glück Edénél.)